

Spuren / Traces / עקבות

דניאל צ'צ'יק ולואיזה שרודר

אוצרים: אניה לוקנקמפר וניר הרמט / מפיקה: שני רוזנס - ריהם

התערוכה **Traces**, בשיתוף מכון גתה, מתארת ומסכמת מסע – פיזי ומטאפורי – של שני אמנים/אוצרים: ישראלי וגרמניה. זהו מסע שמנסה להתחקות אחר העבר, אחר העקבות החמקמקים שנותרו מאחור, אחרי הזכרונות, הטראומות, התחושות והרצונות שמובילים, במלאת חמישים שנה, את הדור השלישי של היחסים האלה חזרה אחד אל השני. התערוכה מבקשת לשאול - מה הם הסיבים הדקים מהם נרקמים מחדש היחסים? מי הם האנשים שבחיייהם ובבחירותיהם טווים מחדש את נימי הזיכרון המשותף? מה העקבות שישאירו מאחור? איזו כבודה השילו בדרכם?

בדרכם לחבר את העבר אל ההווה, את הפרטי אל הציבורי, בחרו שני האמנים את ילדותם כנקודת מוצא. שרודר, אשר נולדה וגדלה במזרח גרמניה תחת השלטון הקומוניסטי, עוסקת בשברן ובתוקפן של אידאולוגיות. החלום האוטופי הסוציאליסטי אותו ייצג הקיבוץ הישראלי, עומד במרכז עבודתה. שרודר חקרה לעומק את עבודתן של צלמות בארץ ישראל בשנים שלפני הקמת המדינה ומיד לאחר מכן. על ידי בחירה זאת מבקשת שרודר להציע מבט כפול על מקומן של נשים בחברה הקיבוצית: הן כשותפות בעיצובו הציבורי של תפקיד האישה, והן כנשות מקצוע הפועלות בתוך חברה גברית. נשים אשר מנסות לנפץ את הדימוי שאותו הן מסייעות לבנות.

עבודות הוידאו של שרודר מתבססות על שחזורים עכשוויים, בעזרת נשים צעירות החיות היום באותם קיבוצים ממש, של תמונות היסטוריות ששימשו חלק ממכונת הדימויים והתעמולה הקיבוצית. מה קורה כאשר נשים מודרניות אלה מתבקשות להכנס לנעליהן של החלוצות הציוניות? מה בחייהן היום דומה לחיי סבותיהן? מה השתנה?

בעבודתה "She takes a hand herself in history" (היא שמה את כפה בכף ההיסטוריה) מציגה **לואיזה שרודר** עבודה הנטועה עמוק בשורשיה הביוגרפיים: כמי שנולדה וגדלה במזרח גרמניה, פיתחה שרודר מגיל צעיר מודעות לסוגיית מעמד האישה, ובעיקר אי השיוויון בשוק העבודה. בהקשר זה היא עסקה בעבר בעבודותיהן של נשים צלמות ממזרח גרמניה אשר ניסו להציב התנגדות שקטה וחתרנית לחיים תחת המשטר הטואליטארי, על ידי הסתת הזרקור מהציבורי והפוליטי אל האישי והיום-יומי.

זיקה לכך בחרה שרודר בעיסוקה בישראל בעבודתן של נשים צלמות בראשית הישוב היהודי בארץ. נשים אלה, שעבדו ולעיתים אף חיו בקיבוצים ובמוסדות נוספים של הישוב, בין השנים 1920-1970 היו גם הן חלק בבניית ועיצוב מיתוס הקיבוץ הישראלי באופן כללי ונשות הקיבוצים החלוצות בפרט. על ידי בחירה זאת מאפשרת שרודר להביא מבט כפול על מקומן של נשים בחברה הקיבוצית: הן כחלק אקטיבי בעיצובו הציבורי של תפקיד האישה, והן כנשות מקצוע הפועלות בתוך חברה גברית המבקשות בו בעת לנפץ את אותו הדימוי ממש אותו הן מסייעות לבנות.

She takes a hand herself in history בא לבחון את מצבן של נשים בקיבוצים, אז והיום, אך אינו מגיע מעמדה שיפוטית. באמצעות מחקר וחיפוש ארכיוני מעמיק בשילוב עם ראיונות שטח עם נשים צעירות החיות בקיבוצים כיום שרודר מהרהרת ומבקרת את עמדותיה שלה, ומביאה אל הקהל מבט על-דורי על חייהן של נשים לאורך השנים בתוך החברה האוטופית-סוציאליסטית-ניסיונית של הקיבוץ.

היא בוחנת שאלות של שיוויון, ואת מעמדן של נשים בחברה הקיבוצית של ימינו לעומת החזון הסוציאליסטי-שיוויוני של הקיבוץ, וכן את תפקידו של הצילום בבניית החברה הקיבוצית, הנראטיבים שלה וסמליה – כפי שהשתקפו כלפי חוץ, ובעיקר כלפי פנים.

בבואה לחבר בין התמונות ההיסטריות והאופן בו הן משתקפות היום בחייהן של נשים בקיבוצים, בוחרת שרודר בגישה בין-תחומית, המשלבת בין מדיות שונות) קולאז' - טפט, שחזורי וידאו, וראיונות. בהיותה מתבוננת מבחוץ מצליח מסעה האמנותי -מחקרי לספק תובנות חדשות, לרגש ולהביא מבט מרענן ורב גוני אל הנושא.

יתרה מזאת – שרודר עצמה חושפת בתוך עבודתה את תהליך ההכנה שלה, ובכך מוציאה אל החוץ את אשר לרוב נחבא – תהליך הבחירה והסינון האידיאליסטי בבסיסו של כל אוסף וארכיון – תהליך אשר למעשה מעקר את היכולת לאינטראקציה "אובייקטיבית" עם תמונות.

דניאל צ'צ'יק, בבואו לחקור את גרמניה, שב אל המבורג, עיר בה בילה שנים ספורות בילדותו המוקדמת. מתוך ערפל הזיכרון בנה צ'צ'יק מניפסט רגשי על געגוע ושייכות, המהדהד בליבו של כל מי שחווה נדודים; כל מי שזרות אינה זרה לו. הוא משוטט בתוך עיר שהוא אינו מכיר אך כלל אינה חדשה לו, ובחיפושיו אחר עבר חמקמק מהדהד במידה רבה את סיפורו של דור שלם, רבבות, אשר גרמניה הייתה להם לארץ זרה מוכרה, חדשה ישנה מורכבת ומלאת ניגודים. העבודות מודפסות על נייר צילום יפני דקיק, אשר מבטא את שבריריותו ושקיפותו של הזיכרון. דרך טכניקת ההדפסה והנראות ממשיכה סדרה זו גופי עבודה קודמים של האמן.

סדרת העבודות מבקשת לגעת במפגש שבין התחושה לתודעה, בין האמוציונאלי לרציונלי. זוהי סדרה רב שכבתית המבקשת לאחזר את הזיכרון. צ'צ'יק מביא שברי מבטים המקפלים בתוכם היסטוריה ספציפית או עלומה. הסדרה עוסקת במסע ובנדודים, בניסיון לשוב ולהיזכר. האניגמה הזו של המבט אוצרת בתוכה את האינסטינקט לשימור ומבטאה חלום בהקיץ שלו עצמו, או של מישהו אחר.

העבודות מצולמות בזמן בו הגירה ופליטות מעצבות מחדש את העולם, והן נוגעת בזרות, בחיפוש אחר היסטוריה. הצלם כמעט ומבליע את נוכחותו ומעורבותו; הצילומים אינם יכולים לשמש כתייעוד של מקום, אלא הופכים לצילומים של תחושות ושל רגש חי וחשוף.

Traces / עקבות / Spuren הוא פרויקט מחקרי ומסע חילופין אמנותי לרגל שנת היובל לכינון היחסים הדיפלומטיים בין ישראל וגרמניה. האוצרים והמארגנים שלו הם ניר הרמט ואניה לוקנקמפר, והיוזמת והמפיקה היא שני רזנס-ריהם.

התומכים המייסדים שלנו:

1965 - 2015
50 שנה
ליחסים הדיפלומטיים
ישראל-גרמניה
50 Jahre
Diplomatische Beziehungen
Deutschland-Israel

מחקרם של דניאל צ'צ'יק ולואיזה שרודר התאפשר ונתמך גם על ידי:

STIFTUNG KUNSTFONDS

